

СТАНОВИЩЕ

от

доц. д.ф.н. Стоян Андреас Ставру, ИФС-БАН

относно дисертационен труд

„ДИГИТАЛНА КОМУНИКАЦИЯ И ПОЛИТИЧЕСКО ВЛИЯНИЕ – ПРАВСТВЕНИЯТ СМИСЪЛ НА КОМУНИКАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ“

на **Борис Росенов Стоянов**

за присъждане на научната степен „доктор“

област 3. Социални, стопански и правни науки,

в професионално направление

3.5. Обществени комуникации и информационни науки

1. Информация за конкурса

Представям настоящото становище в качеството си на външен член научно жури за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ въз основа на: ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ; Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“ за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България; Решение на Факултетния съвет на Факултета по журналистика и масова комуникация от 08.09.2022 г. (Протокол № 1); Заповед РД-38-548/23.09.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ за утвърждаване на научно жури и Решение на Научното жури от неговото първо заседание от 11.10.2022 г.

Становището се основава на предоставените от автора дисертация (174 страници), автореферат със списък на публикациите по темата на дисертацията (29 страници) и научна автобиография.

2. Кратка биографична информация за кандидата

Борис Росенов Стоянов е роден през 1994 г. Той е завършил висше образование в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, с бакалавърска степен „Връзки с обществеността“, защитавайки дипломна работа на тема: „Образът на врага в съвременното кино“ (2017). В същия университет придобива и втора специалност „Руска филология“. През 2018 г. завършва магистратура по „Дипломация и външна политика“ в Ланкастърския университет, Великобритания, с тема на дипломна работа „БЮРМ (Алчност и оплакване). Забраненият плод на Европа“. От 2020 г. работи в сферата на

вързки с обществеността, комуникации и маркетинг, като последователно заема длъжностите „PR мениджър“ и „управляващ директор“. Посочените в Автобиографията професионални отговорности попадат изцяло в предмета на научните изследвания, проведени в дисертационния труд. Това е и един от важните фактори за силна практическа насоченост и приложимост на направените изводи на докторанта, което безспорно се явява едно от предимствата и един от приносите на дисертацията.

3. Изпълнение на минималните национални изискванията за съответната научна степен

Съгласно минималните национални изисквания по групи показателни за образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки, кандидатът трябва да е представил дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ (Група от показатели „А“), както и да е автор на научни публикации (Група от показатели „Г“), чиято минимална стойност да надхвърля 30 точки.

На страници 25-36 от представения Автореферат са изброени 3 публикации. Общият брой точки на така представените публикации е 30 и покрива минимално изискуемия.

При така представените документи следва да се направи извода, че Борис Росенов Стоянов отговаря на минималните национални изисквания за образователната и научна степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

4. Съдържателен анализ на научните постижения на кандидата

Дисертационният труд е в обем от 174 страници, а съгласно списъка на използваната литература съдържа позовавания на 58 библиографски източника и още 102 други (интернет) източници на български и английски език. Структурата на дисертационния труд се състои от въведение, три глави и заключение.

Във Въведението на дисертацията се посочва основната предпоставка, от която изхожда авторът, а именно изключително бързото паралелно развитие на технологиите и политическата комуникация в онлайн пространството, което се превръща в един от основните източници на информация за масовия потребител и във важно поле за формиране и изразяване на мнение, както и за осъществяване на различни форми на политическа активност. В този нов контекст се ситуира въпросът за приложимостта на

конвенционалните етични принципи и норми, като се поставя въпросът кое е правилно и позволено онлайн и съществуват ли морални граници на различните форми на политическо влияние в платформите за дигитална комуникация.

Първата глава на дисертацията „Теоретичната рамка на изследването“ се фокусира върху представянето на спецификите на най-популярните и най-често използвани платформи за дигитална комуникация (Facebook, Instagram, YouTube, TikTok). В тази глава са представени и анализирани някои основни термини, свързани, от една страна, със сравнително „класически“ конструкти, като дигитална комуникация, политическо влияние, нравствен смисъл, политически дискурс и дезинформация, както и, от друга страна, някои съвсем нови (и в повечето случаи без превод на български език) термини, като инфлуенсър, теме, дигитален канал за комуникация, viral, традиционни медии, instant rebuttal. Изясняването на съдържанието на тези базови понятия е ключова предпоставка за успешността на последващия фокус на изследването върху различните форми на онлайн присъствие и политическо влияние.

Втората глава на дисертацията „Тенденции при общуването – влияние посредством медиуми. Ретроспективен прочит на технологичното развитие“ прави една крачка назад към историческото проследяване на някои особености в поведението на хората при осъществяване на политическото взаимодействие и комуникация. През различни примери се експлицират наклонностите на индивида към дресировка и необходимостта му да получи одобрение чрез солидаризиране към определена комуникационна група. Използвания подход на теоретичен и литературно-философски прочит на различни събития и случки улеснява възприемането на тезите на автора и тяхното интегриране в дисертацията.

Третата глава на дисертацията „Анализ на примери и комуникационни модели (Case Studies)“ съдържа най-конкретните и ясно заявени тези на автора, които самият той определя като твърдения. Те са свързани с демонстрирането на несъстоятелността и неспособността на по-голямата част от българските управници да изградят и поддържат адекватно политическо присъствие в онлайн пространството, въпреки съществуването на достатъчно партийни средства, които могат и се инвестират в това. Проследени са предпочитанията на отделните политически формации при избора им на дигитални платформи, в които да осъществяват интернет базирано общуване и политическо влияние. Демонстрирано е как различните политически субекти както в България, така и в световен план, посрещат предизвикателствата на децентрализираното общуване със своите избиратели, което позволява воденето на непрекъснат дебат и мигновен отговор.

Обосновани са 3 авторски комуникационни модела на политическата комуникация онлайн: „Латентно онлайн присъствие. Частично участие в дигитален диалог по теми“ (Модел Б1); „Адаптиране на съдържание. Частично и избирателно влизане в диалог“ (Модел Б2)“ и „Авторско съдържание и комбинирано съдържание. Разгръщане на присъствие в повече от една платформа“ (Модел Б3). Тези модели са оформени и визуално, което позволява по-лесното им възприемане и разбиране, а подкрепянето им с множество примери способства за демонстрирането на тяхната ефективност.

В Заключението са обобщени изводите на автора относно значението на иновациите в комуникационните технологии за новите форми на оказване на политическо влияние, като е поставен акцент върху етическата отговорност на политическите субекти. Като съобразява целта на политическото общуване с масовата аудитория, авторът извежда консенсуса (Хабермас) като възможен инструмент за осъществяването на етически коректна онлайн комуникация. Тук е и мястото, където се поставя акцент и върху нравствения смисъл на комуникацията в онлайн пространството.

Предимство на изследването е неговият интердисциплинарен характер и включването на множество конкретни примери от родната и световната реалност, които демонстрират както комуникационните предизвикателства пред новите форми на политическо влияние в онлайн пространството, така и специфичните етически въпроси, които тези форми на влияние поставят. Използвани са разнородни научни методи, включително анализ на научни статии, комуникационни модели, снимков и видео материал.

Потвърждавам формулираните от дисертанта научни приноси (с. 23-24 от Автореферата). Следва да бъде подкрепен избраният от автора модел на анализ на представяните примери (формат-канал-лице-казус-причина-цел-резултат). Особено ценна е категоризацията на поведението на конкретни български политически субекти, което позволява осъществяването на последващ анализ на формите на политическо влияние в онлайн пространството и ефекта от това влияние върху избирателите, включително върху тяхната политическа и избирателна активност.

5. Препоръки и критични бележки по дисертационния труд

Темата на дисертацията е повече от актуална. Не само направеният анализ на конкретни примери на политическо влияние в онлайн пространството, но и предоставените инструменти за извършването на такъв анализ, са ценни постижения на дисертацията. Предвид научното поле, към което принадлежа: етически изследвания и

правни регулации, и като отчитам специфичния акцент, който е направен в заглавието на дисертацията: „нравственият смисъл“ на комуникационните технологии, с;ятам, че етическите измерения на поставяните от дисертанта въпроси биха могли да бъдат разгърнати в по-голяма степен. Тук от полза биха могли да бъдат автори като Зигмунт Бауман, Джереми Рифкин, Скот Лаш. В български контекст интерес за автора биха представлявали книги като „Интернет тълпите“ на Дончо Градев и Александър Маринов, както и „Щастливите тълпи. Масовизация на безкритичността“ на Дончо Градев, издадени и двете през 2021 г. от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“.

6. Лични впечатления за кандидата

Не познавам Борис Росенов Стоянов. Нямам общи публикации с Борис Росенов Стоянов.

7. Заключение

Предложеният дисертационен труд и авторефератът отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и правилниците към него. От представените документи може да се заключи, че Борис Росенов Стоянов отговаря на минималните национални изисквания за образователна и научна степен „доктор“. Дисертационният труд представлява принос в анализа и изследването на изключително актуалните въпроси, касаещи осъществяването на политическо влияние в онлайн пространството, и притежава необходимите качества, за да бъде присъдена на автора му образователната и научна степен „доктор“. Гласувам „за“ на Борис Росенов Стоянов да бъде присъдена научната степен „доктор“ в професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки.

24.10.2022 г.

София

Подпис:

доц. д.ф.н. Стоян Ставру